

Even bellen met... Klaas de Vries

Ik zeg altijd Wake [week], of moet ik het op zijn Nederlands uitspreken?

“Het mag allebei, dat is nu juist zo mooi aan de titel. Die heeft in alle betekenissen betrekking op het thema en de inhoud van de productie. Het Engels woord *wake* heeft heel veel betekenissen en één daarvan vind ik in dit geval heel treffend: ‘*in the wake of..*’ betekent zoveel als in het kielzog / spoor van. Juist omdat *Wake* gaat over dat wat er ná een grote ramp met iemands leven kan gebeuren.”

We horen wel eens dat mensen het best een beetje ‘eng’ vinden om zo’n nieuw werk te bezoeken

“Wat moet ik daar op zeggen? Overall ligt ‘t accent al jaren zo op ‘t vertrouwde. Het is daarom ook best moeilijk om het avontuurlijke in de mens te prikkelen. Ik kan over dit werk alleen maar zeggen dat ik héél erg mijn best heb gedaan om er iets moois van te maken. Ik weet zelf ook pas heel kort voor de première hoe het eindproduct echt wordt. Ik vind dat steeds weer een avontuur!”

Bent u al helemaal klaar met het schrijven van de muziek?

“Was dat maar waar...! Het schrijven van de opera is een erg ingrijpend proces. Eigenlijk kun je het niet alleen een ‘opera’ noemen. Het werk bestaat uit drie op zichzelf staande werken die weliswaar deel uitmaken van één groot werk, maar óók los van elkaar complete werken zijn. Qua genre zijn ze alle drie verschillend. De eerste – laten we het maar even ‘akte’- noemen is een *requiem*. Het is een soort ritueel eerbewijs aan de slachtoffers.”

Aan de slachtoffers van de vuurwerkramp in Enschede?

“Nee, je moet dat veel universeler zien. Het is een eerbewijs aan slachtoffers van *een ramp*. Als je iets wilt maken over één specifiek geval denk ik dat je beter een documentaire kunt maken. Ik had het ook niet gekund, om naar aanleiding van en over alleen de vuurwerkramp te schrijven, daar is muziek ook niet het medium voor. Veel meer heb ik een imaginair iets willen neerzetten. Ik heb overigens zelfs een jaar lang getwijfeld of ik het überhaupt wel zou kunnen waarmaken, voor ik mijn definitieve ‘ja’ gaf aan de Nationale Reisopera.

Het requiem (de ‘eerste akte’) is al een keertje uitgevoerd door het Groot Omroepkoor en het Nederlands Radio Philharmonisch. Bij de opening van het academisch jaar in Enschede sprak Klaas de Vries en liet hij uit dat stuk een fragment horen. “Ik kan me voorstellen dat mensen die daadwerkelijk een ramp – de vuurwerkramp in Enschede bijvoorbeeld – hebben meegemaakt, huiverig zijn om de opera te bezoeken. Ik zag op dat moment bijvoorbeeld bij een aantal professoren een heel heftige reactie. Zij zagen letterlijk

Klaas de Vries

Is componist van de muziek van de nieuwe opera *Wake* én enthousiast verteller over zijn werk.

de pijlen weer voor zich. Terwijl dat helemaal niet mijn bedoeling is! Of tenminste, ik kan er niets aan doen. Ik streef naar iets wat niet eenduidig is. Dat kan voor iedereen uiteindelijk wat anders betekenen.”

Zo'n groot werk, in wat voor volgorde komt dat tot stand?

“In eerste instantie lag het libretto er min of meer. Echter, tijdens het schrijven is daaraan toch ook nog veel gebeurd en veranderd.” Het libretto is geschreven door David Mitchell (schrijver van bestseller ‘Wolkenatlas’). Over de samenwerking met de librettist zegt De Vries: “Het klikte wonderwel... Ik ben best kritisch over nieuwe werken van collega’s. Vaak denk ik over het libretto: niet te zingen! Maar met de tekst van Mitchell had ik dat slechts op één plek. Eigenlijk was `t meteen met het eerste ontwerp van het libretto al raak. De tekst is *zingbaar*, het heeft een structuur en het gaat ergens naartoe. Wat dat betreft is het een genoeg om eraan te werken, ook al klinkt dat misschien raar, gezien het thema.”

De Vries geeft aan zelf ook vaak met een bepaalde structuur te werken. Wanneer hij werkt aan een orkestwerk houdt hij voor zichzelf een soort scenario in zijn hoofd. Zijn werk komt tot stand met aan de basis een bepaald dramatisch verloop.

Heeft u een voorkeur voor het maken van opera, vanwege dat verhalende aspect?

“Nee hoor. Ik heb mezelf juist beloofd om me er even verre van te houden! Ik ben er nu drie jaar mee bezig. Zeker het afgelopen jaar betekende dat voor mij 12 uur per dag, zeven dagen per week aan de slag. 12 uur per dag op stoel... het is niet alleen mentaal een grote klus, ook fysiek is het ingrijpend. Zo jong ben ik ook niet meer... “

En dan pas 6 weken voor de première, komt alles bij elkaar...

“Ja, dat klopt. Het plan is nu dat er voorafgaand aan die periode al veel gefilmd zal gaan worden. De tweede akte is een ‘echte’ opera, die zich afspeelt in negen appartementen en dat zal een soort multiscreen-geval worden...”

Bent u daar dan intensief bij betrokken, als alles op zijn plek komt?

“Ja! Daar wil ik geen minuut van missen! Dat is voor mij een beetje de beloning voor de afgelopen drie jaar. Als je daar midden in zit, dan raak je er een beetje aan verslaafd. En dan zwicht ik ook vaak wel weer een beetje voor zo’n omvangrijk project. Terwijl het tegelijkertijd ook altijd een opeenstapeling van problemen is. Maar toch komen uiteindelijk alle elementen bij elkaar en dan is het echt een wondertje. “ Dus u heeft ook echt een stem in het eindproduct? “Jazeker, ook wel als het gaat over beeld, hoe het er uit ziet op toneel. Eigenlijk ben ik daar normaal gesproken best slecht in, ik kan mijn gordijnen bijvoorbeeld niet eens uitzoeken. Maar toch voel in het geval van zo’n opera ik wel aan ‘wat past’. Het is ook echt heerlijk om te merken om van héél veel meningen die ineens allemaal bij elkaar komen, tot iets fantastisch te komen.”

“Wat nog wel goed is om te melden tot slot, is hoe mooi de tekst van Mitchell eigenlijk echt is. Ruim een jaar geleden gaf de regisseur (Stephen Langridge, red.) aan dat de tekst zo anders was dan hij was gewend. We hebben toen een weekend in Londen, samen met 10 acteurs van een castingbureau, de tekst gelezen. En dan ’s middags gewoon spelen. Kwam ik ineens voor een probleem te staan: we waren allemaal zo onder de indruk, wat moest ik nou nog? Uiteindelijk staan ook de 10 acteurs die toen, in dat

beginstadium alleen waren 'ingehuurd' om mee te lezen, ook in de uiteindelijke productie. Toen het castingbureau in kwestie gebeld werd om dat mede te delen, steeg er aan de andere kant van de lijn een gejuich op!"